

Älykkäät kylät – pienet kaupungit, mitä älykkyys on kansankielellä?

Älykkäät kylät -webinaari ti 23.4 klo 16-18 /Pirkanmaa

Sami Tantarimäki, erityisasiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseudun kehittämissyksikkö

Esityksen kulku

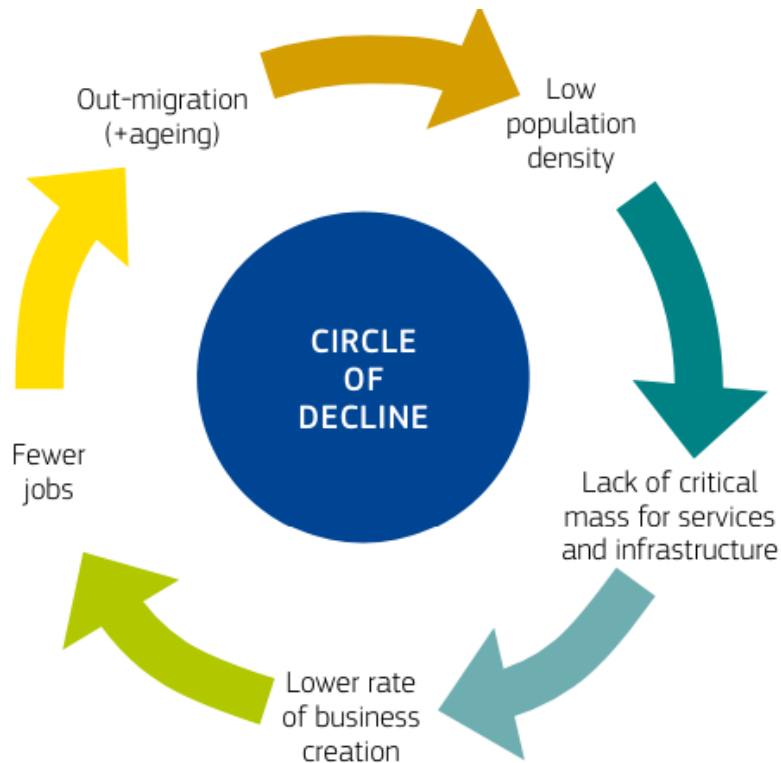
- Älykäs & ajurit?
- Läpileikkaava aluekehittämisen kysymys
- Pienet kaupungit ja kunnat älykkään alueen rakentajina
- Älykäs Pirkanmaa

Älykäs & ajurit?

Älykkäiden ratkaisujen ajurit

FIVE DRIVERS OF SMART VILLAGES

1. Responding to depopulation and demographic change;
2. Finding local solutions to public funding cuts and the centralisation of public services;
3. Exploiting linkages with small towns and cities;
4. Maximising the role of rural areas in the transition to a low-carbon, circular economy;
5. Promoting the digital transformation of rural areas.

Megatrendien haasteisiin ja mahdollisuuksiin vastaaminen

➤ ilmasto, energia, bio, kierto, matkailu, työn murros + geopolitiikka, turvallisuus, huoltovarmuus

Teknologian murros

➤ Digitaalisuus, esineiden internet, itseohjautuvat ajoneuvot, pilvipalvelut, digiosallisuus, teköäly, alustat, e-palvelut, e-opetus, hajautetut energiaratkaisut jne.

Paikkaperustaisuus, paikkasensitiivisyys,

➤ Arki, asuminen, palvelut, luonto, ympäristö, elinvoimaisuus, ruoka, turvallisuus, tarpeet jne

Yhteistyö, kumppanuudet, verkostot, kokonaiskuva

Lähde: Smart Villages: Revitalising Rural Services. EU Rural Review No 26 (2018)

Älykäs?

- **Smart means using digital technologies** when they are appropriate – not because they are fashionable. Smart villages often use the power of digital technologies. But these are just one of the tools available > *Digitalisaatio on siis työkalu, ei päämäärä sinänsä.*
- **Smart means thinking beyond the village itself.** Some initiatives are taking place at village level, but many involve the surrounding countryside, groups of villages, small towns and links to cities
- **Smart means building new forms of cooperation and alliances:** between farmers and other rural actors; between municipalities; the private sector and civil society; from the bottom-up and the top-down.
- **Smart means thinking for yourself.** There is no standard model or solution for smart villages – **it is about local people taking stock of local assets,** drawing on the best available knowledge, and taking the initiative
- **Innovaatio** on yksi älykkäiden kylien tärkeimmistä ominaisuuksista. Yleisesti ottaen innovaatio syntyy tarpeesta muuttaa jotakin tai ratkaista jokin ongelma tai haaste.
- **Sosiaalista innovaatiota** voidaan pitää älykkäille kylille yhtä tärkeänä kuin digitaalista/teknologista innovaatiota. Vaikuttavuus ja osallistavuus ovat ”älykkään kylän” vaatimuksia. Kun innovatiiviset ratkaisut vaikuttavat paikalliseen yhteisöön ja/tai uusia osallistavia prosesseja (sosiaalisia käytäntöjä) syntyy osana yhteisön toimintaa, niitä pidetään sosiaalisina innovaatioina.
- **Älykkäällä tarkoitetaan** siis tässä yhteydessä **innovatiivisia ratkaisuja** (mukaan lukien digitaalisen teknologian ratkaisut), jotka saavat paikallisen väestön osallistumaan yhteisön toimintaan ja/tai vaikuttavat paikalliseen väestöön merkittäväällä tavalla. > ts. *vaikuttavat yhteisöön ja yhteisöllisyyteen*

Lähde: *Smart Villages: Revitalising Rural Services. EU Rural Review No 26 (2018)*

Lähde: *Opas älykkääksi kyläksi pyrkiville. Smart Rural 21 (2024)*

Läpileikkaava
aluekehittämisen,
yhdessä tekemisen ja
kehittymisen kysymys

”Smart -perhe”

SMART COMMUNITIES
SMART CITIES
SMART SUBURBS
SMART NEIGHBOURHOODS
SMART MUNICIPALITIES
SMART RURAL CITY
SMART VILLAGES
SMART COUNTRYSIDE
SMART REGION
SMART GROWT
SMART SCHRINKING
SMART SPECIALIZATION
SMART DIVERSIFICATION
SMART RESILIENCE

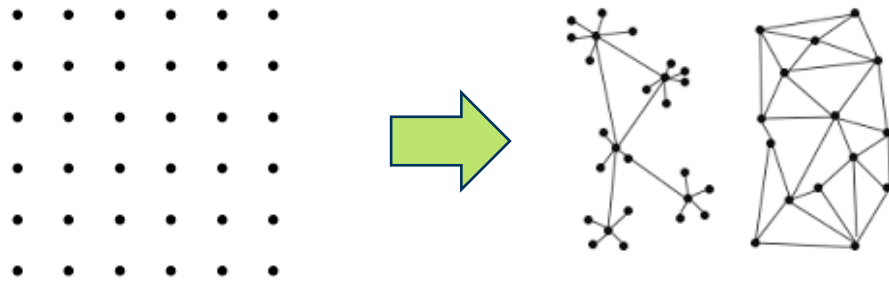

- **Älykäs kylä ja maaseutu liittyvät aluekehittämisen isossa kuvassa** siihen, mitä ”smart-perhe” on jo edistänyt aluehierarkian eri tasoilla ja eri konseptein
- **Konseptien keskinäiset suhteet ja aseoituminen aluehierarkiaan hämärtyvät helposti.** Kehittämispuheessa konseptit eivät liiemmin kohtaa toisiaan, vaan älykkäästä erikoistumisesta (*smart specialisation*) puhutaan aluekehittämisen yhteydessä, älykkäästä kaupungista (*smart city*) kaupunkikehittämisen yhteydessä, älykkäästä kylästä ja maaseudusta (*smart village, smart coastal village, smart countryside*) maaseudun kehittämisen ja saariston kehittämisen yhteydessä. Älykkäästä kunnasta (*smart municipality*) ei puhuta juuri missään yhteydessä.

Äly/Digi on läpileikkaava ja yhdistävä aluekehittämisen kysymys

- *Smart means building new forms of cooperation and alliances* > eli ratkaisuja ei tarvitse tehdä yksin ja pistemäisesti, vaan niitä voidaan toteuttaa myös **yhdessä ja alueellisesti** > *Smart means thinking beyond the village itself*

- Älykkyyden ja digitalisaation käsitteinä ja käytäntöinä tarjoavat **yhteisen kielen** ja toimintatavat **paikasta riippumatta**

- **Samankaltaisiin arjen tarpeisiin** ja tavoitteisiin vastaaminen osoittaa, että kyse on yhdistävästä aluekehittämisen kysymyksestä
- Olemassa oleviin, aluetasot **läpäiseviin painopisteisiin** kiinnittymällä voidaan kytkeytyä vahvemmin **valmiisiin yhteistyöverkostoihin**
- Samalla voidaan **tukea ominaisuuksia, teemoja tai tavoitteita**, joita paikallisesti pidetään vahvuutena
- Aluekehittämisen **vaikuttavuus** on luonnollisesti sitä **suurempaa**, mitä paremmin pystytään näkemään älykkäät konseptit toisiaan täydentävinä ja yhteistä etua tuottavina (ml. strategiat, ohjelmat)
- Yhteinen tavoite voi olla kaupunginosan kokoinen tai maakuntia kattava, kuten **älykkään yhteisön (smart community) määritelmässä todettiin jo 1990-luvulla**

Innovaatioverkostoihin kiinnittymisen kysymys

Tietomaa uudistaa -hankkeen (2021-2023, XAMK, UEF, UTU, LAB) politiikkasuositukset:

- Ymmärrystä maaseudun tietotaloudesta tulee laajentaa ja syventää
- Maaseudun tietotaloutta tulee uudistaa kohti monialaisuutta ja monitieteisyyttä
- Maaseudun tietotaloutta tulee tarkastella enemmän ilmiölähtöisesti
- **Maaseudun pienet toimijat on otettava mukaan alueiden elinvoiman vahvistamiseen ja innovaatioekosysteemeihin**
- Tietotalouden edistämisessä tulee huomioida maaseudun yritystoiminnan erilaiset motiivit
- Maaseudun tietotalouden edistämisessä tulee vahvistaa tulevaisuusajattelua

Lähde: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminnan-blogi/suosituksia-maaseudun-tietotalouden-ohjaamiseen-suomessa/>

Julkisten rahavirtojen kohdentuminen maaseutu- ja kaupunkialueille -tutkimus RAVIT-hanke (Itä-Suomen yliopisto ja Luke) on käynnissä ja osoittaa, että

- maaseutualueiden kuntiin kohdentuu **vain 5,9 % elinvoimaa uudistavasta valtion TKI-rahavirrasta**.
- Tämä vahvistaa aikaisemman tutkimuksen tuloksia, joiden mukaan T&K-menojen kokonaisvolyymistä kohdentui vuosina 1997–2017 keskimäärin 95% kaupunkeihin ja 5% maaseutukuntiin (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmien aluetalous- ja työllisyysvaikutukset: Vaikuttavuusanalyysi kaudelta 2007–2013. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2019:16.).

- *älykkään kylän rooli innovaatioverkoston osana, alkuna, solmuna?*
- *hanke maaseudun tki-tiekartan laatijana?*

Soveltamisen / sopeutumisen / mukautumisen kysymys

- **Smart City -keskustelua ja tutkimusta on kritisoitu** siitä, että määrittelyn kirjavuudesta huolimatta sitä dominoivat ”one-size fits all”-kerronta ja samat isot kaupungit (toistuvina, jopa metaforisina esimerkkeinä). Syvällisempi ote ja empiirinen tarkastelu älykkäiden kaupunkien todelliseen kirjoon jää tällöin ottamatta (Kitchin 2014:134; Albino et al 2015:2).

➤ *Ei huomioida moninaisuutta eikä sitä, että voidakseen rakentaa polun kestävään tulevaisuuteen myös alueiden itsensä on laajennettava näkökulmaa, etsittävä autenttisia ratkaisuja monistamisen sijaan ja irtauduttava valtavirta-ajattelusta, etsittävä ”Plan B” -ratkaisuja (Sysner, J. 2018) > älykäs sopeutuminen*

- Kritiikkiä on tullut myös siitä, että on menty **kovat arvot edellä** (teknologia, infra ja business) ja ”**pehmeä infra**” perässä tai se kokonaan unohtaen (*soft infrastructure*: ihminen, sosiaalinen pääoma, osaaminen, tieto, toleranssi, ympäristö) (Hollands 2008: 315; 2009; Albino et al 2015: 7).

➤ *Tämä on sittemmin hyvin sisäistetty ja paremman elämän laadun tiellä edetään* (mm. Nam & Pardo 2011: 287; Albino et al 2015: 8-9; Joss et al 2017).

➤ **+ Sosiaaliset innovaatiot, Hyvä elämä maaseudulla jne.**

Digitalisaatio ja maaseudun kehittäminen

- Lähes kaikkia maaseudun kehittämisen osa-alueita voidaan parantaa digitaalisten teknologioiden käytöllä. Saavutettavuus, sosiaalinen pääoma ym.
- Digitalisaatio ei silti ole suoraan alueen tai organisaation menestyksen tae.
- Digitalisaatio on sosiaalis-tekninen prosessi, joihin liittyy myös riskejä (yksityisyys, polarisaatio, valtasuhteet, syrjiminen ja poissulkeminen, itsemääräämisoikeus, valvonta, tekniikan saavutettavuus ja käytettävyys, algoritmien valta päätöksenteossa ym). Yhteiskunta ja teknologiat vuorovaikuttavat toisiinsa.

Lähde: Jouni Kaipainen, Jyväskylän yliopisto/Kokkolan yliopistokeskus Chydenius / desira2020.eu

On irtauduttava valtavirta-ajattelusta, etsittävä ”Plan B” -ratkaisuja (Syssner, J. 2018)

- **Älykäs sopeutuminen (smart shrinking)** on lähestymistapa, jossa keskeistä on tunnistaa alueiden ja kuntien kehittämisen ja uusiutumisen mahdollisuudet.
- Kasvun ohella **ja jopa sen sijaan** älykkäässä sopeutumisessa huomio halutaan kiinnittää palvelujen turvaamiseen ja kehittämiseen sekä elämänlaatuun.
- **Tarkoituksena** on kehittää uudenlaisia strategioita, suunnitelmia ja politiikkatoimia varauduttaessa väestön vähenemiseen ja siitä aiheutuvien muutosten hallintaan.
- ...siten että **ohjat on omissa käsissä**

Mitä on älykäs sopeutuminen Suomessa (ÄLY) –tutkimus, UEF Spatia.
Policy Brief: Mitä on älykäs sopeutuminen?

Suomalaisessa keskustelussa on esitetty muun muassa seuraavia **älykkään sopeutumisen keinoja**:

- palvelujen kehittäminen, palveluverkon sopeuttaminen vähentyneeseen väestöön sekä palvelurakenteen uudistaminen
- koulutuksen ja osaamisen lisääminen ja monipuolistaminen
- elinvoimapolitiikan kehittäminen ja innovaatiotoiminnan edistäminen
- digitalisaation hyödyntäminen
- monipaikkaisuuden ja paikkariippumattomuuden edistäminen
- toimintojen uudistaminen kokeilujen avulla
- seudullisen ja kuntien välisen yhteistyön lisääminen kunnan eri hallinnonaloilla
- supistumisen huomioiminen kaavoituksen prosesseissa
- keskustaajamien tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen
- kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisen elämäntavan edistäminen
- uudet asumisen ratkaisut ja asuin- ja elinympäristöjen viihtyvyyden parantaminen
- rakennusten käytön monipuolistaminen, käyttötarkoitusten muutos ja purkaminen
- osallisuuden ja osallistamisen kehittäminen sekä asukkaiden tarpeiden huomioiminen
- alueen mielikuvan parantaminen.

Globaali kysymys

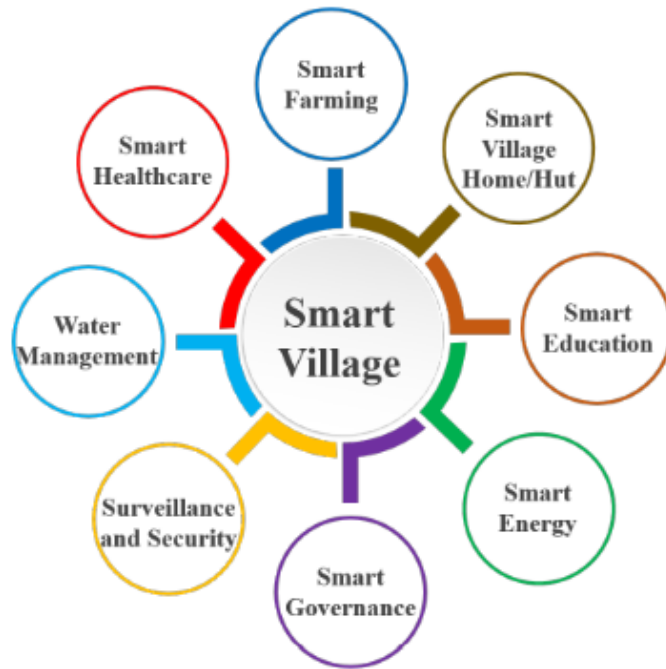

Fig. 1: Smart Village.

Degada, Thapliyal & Mohanty 2021: Smart Village: An IoT Based Digital Transformation, <https://arxiv.org/pdf/2106.03750.pdf>

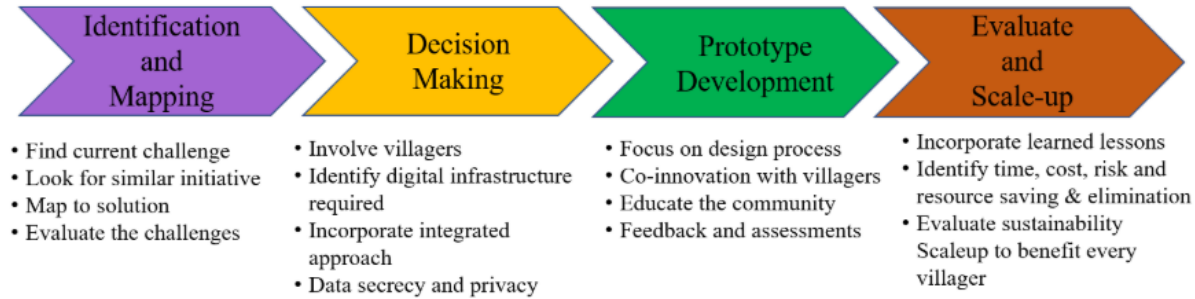

Fig. 2: Smart village design cycle.

TABLE I: The smart village goal

Village-life aspects	Towards smart village	Issue being addressed
Agriculture	<ul style="list-style-type: none"> Smart farming Smart irrigation Smart live-stock tracking Smart dairy Smart agriculture waste management 	<ul style="list-style-type: none"> Climate monitoring and forecasting Irrigation and fertilizer management system Crop health monitoring and predictive analysis Monitor the health and performance of individual animal and collective analysis as herd On-time forecasting and meeting the need of agriculture product Reducing the agriculture waste and recycle management [4], [5]
Social	<ul style="list-style-type: none"> Education Surveillance and security Governance Infotainment 	<ul style="list-style-type: none"> Interactive learning experience, connected classrooms and libraries Understand the learning style, attitude and adapt the methodology for individual student [6] The real-time surveillance provide greater visibility, reach for prevention of crime, and critical asset loss Improve the governance efficiency, tracking the village wide services, safety of villagers, and enable sustainable growth [7]
Home & Utilities	<ul style="list-style-type: none"> Smart village home/hut Smart healthcare Smart Energy Water and waste management 	<ul style="list-style-type: none"> Gas, smoke-fire detection, camera surveillance and better energy management Catering the need of the elderly people, e.g health, stress and fall detection. Monitor the chronic illness, e.g. high blood pressure, high cholesterol, diabetes, and rehabbing [8] Security by design in energy harvesting consumer IoT devices [9] Efficient and cost-effective distribution of the clean water, check pH, oxygen, turbidity in water, hydrocarbons, metal and chemical contains in the soil [10]

Älykäs yhteisö tietää mihin ryhtyy

- **Smart City**, *Smart* -etuliite ylipäättään, on malliesimerkki määritelmään sisältyvien piirteiden, mielikuvien ja lupauksen imago- ja markkina-arvosta.
- Kasvavan kiinnostuksen käänttöpuolena on kuitenkin huomattu, että kaupungit ovat ottaneet kritiikittä ja kyseenalaistamatta käyttöönsä älykäs kaupunki -tittelin tai siihen liittyviä ominaisuuksia (Hollands 2008: 305, 310).
 - *Epärealistiset ja puutteelliset perustiedot omasta kaupungista tarpeineen ja resursseineen voi johtaa siihen, että toteutusvaiheessa kunnianhimoisia suunnitelmia joudutaan muuttamaan, typistämään tai laittamaan kokonaan jäihin.*
 - *Siksi älykkään kaupungin kehittämisen tulee perustua selkeään ja yksinkertaiseen suunnitelmaan, jossa myös resurssit ja hallinto on mietitty (Angelidou 2017: 89).*
 - **Kärjistäen:** *imagoarvon sokaisemana unohdetaan määritellä miksi halutaan olla smart, mihin se pohjaa, kenelle sitä tehdään, mitä sillä tavoitellaan ja mitä se vaatii? Mahtuuko nopeampien ja lyhyen aikavälin politiikka-agendojen rinnalle myös tulevaisuussuuntautuneempi ja kestävämpi älykkyys, jopa viisaus?*
 - **Nämä pätevät yhtäläillä älykkäiden maaseutujen kehittämiseen**

Älykäs yhteisö kasvaa ja kehittyy

- **”Communities are not a ‘thing’, inanimate and unchangeable”** (Zavratnik et al 2018)
 - *Keskiössä on ihmiset, elävä yhteisö, yhteinen tahtotila, paikkaperustainen asiantuntemus ja prosessin kääntäminen ruohonjuuritasolta lähteväksi > muistaen: Smart means thinking beyond the village itself.*
- **Ilman yhteisöllisyyttä ei synny luottamusta**, jota ilman taas ei päästä kiinni oivalluksiin ja tekemiseen
 - *Kylien älykkyys on enemmän kuin osiensa summa* (Kajaanin Älykylä-semissä 2019 todettua).
 - *Laatu korvaa määrän, mutta jos asukkaita ei saa mukaan, niin ei juuri mitään voi tehdä.*
- Kyseessä on **toimintatavan jatkumo, toimintakulttuurin muutos** ja jatkuvasti **kehittyvä prosessi**. Älykkäällä kylällä katsotaan pidemmälle tulevaisuuteen.
 - *Toimiva prosessi ei ole tulos, eikä saavutettu kehittämistavoite ole päätepiste* (Schlappa & Neill 2013:12)
- **Yhteistyö ja verkostoituminen** myös muiden kylien, keskusten, kuntien kuin kaupunkienkin kanssa on keskeistä (älykäs alue). Muista ulkopuolisista kumppanuuksista ja kummeista puhumattakaan.
- **Yhteisöllisyys on myös avain** itsearviointiin ja strategiseen otteeseen (Kajaanin Älykylä-semissä todettua).

Yhteisen tekemisen paikat

- **Taloudelliset** - investoinnit ja toimenpiteet **nousevien arvoketjujen ja paikallisten taloudellisten klusterien** (sekä maatalouden että muun kuin maatalouden) tukemiseksi (yritystoiminnan kehittäminen), jotka perustuvat paikallisiin hyödykkeisiin ja (potentiaalsiin) suhteellisen edun alueisiin (biotalous, älykkäät turistikohdeet jne.).
- **Älykkäät liikenne-** ja logistiikkaratkaisut, **älykkäät paikalliset palvelut ja palveluketjut** sekä **älykkäät ruokaketjut, digitalisointi** ja yritysten yhteistyö, **maatilojen älykkäät strategiat**. Ja **laajakaistayhteydet** ja erilaiset mallit yrityksille (esimerkiksi sosiaalinen yrittäjyys), **monipaikkaisuus, paikkariippumattoman työnteon** mahdollisuudet. **Älykäs sopeutuminen**.
- **Sosiaaliset** - innovaatiot **kestävien ja laadukkaiden palvelujen ja kestävän toiminnan mahdollistamiseksi**. **Mm. sosiaalisten ja kulttuuripalvelujen** varmistaminen. Sijoitukset tulevaisuuden taitoihin. Kaupunkien ja maaseudun yhteydet.
- **Kestävä hyvinvointi**: vältetään segregatio ja eriarvoisuus ihmisten välillä, parannetaan maahanmuuttajien ja muiden **uusien tulijoiden kotouttamista**, yhteisöä, elinoloja, kulttuuria, turvallisuutta. Tietämys, tieto - myös hiljainen tieto - kylistä toiminnassa. **Monipalvelukeskukset, etäopiskelupisteet**.
- **Ympäristö** - innovaatiot **resurssitehokkuuden** parantamiseksi, **paikallisten energiayhteisöjen** luomiseksi, **hiilijalanjäljen vähentämiseksi, biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi sekä ympäristövarojen suojelemiseksi**. Kunnan viranomaiset, yrityssektorin edustajat, paikalliset asukkaat, tutkimuslaitokset ja asiantuntijat työskentelevät yhdessä kehittääkseen ja räätälöidäkseen uusia **kustannustehokkaita ratkaisuja päästöjen vähentämiseksi**, etenkin kuljetuksen, asumisen ja ruuan yhteydessä. Vähähiiliset kylät: kiertotalous, kestävä ruoantuotanto ja paikallinen ruoka

Lähde: EU: pitkän aikavälin maaseutuvision – Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet.

Pienet kaupungit ja kunnat älykkään alueen rakentajina

Ryhmä	Kaupungit	Mainittu visio, strategia, hanke, ohjelma, uudistus
A. Selkeä smart city -visio / strategia	>100 000 as. Helsinki, Espoo, Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Lahti	Smart Helsinki Region, Espoo Intelligent Community, Smart Tampere, Smart City Oulu, Smart and Wise Turku, Jyväskylä Smart City, Smart & Clean Lahti, Smart Joensuu, Mikkelin Smart City, Salo – Älykäs kaupunki, Smart City Kerava, Hyvää elämää älykkäissä kaupungissa (Kajaani)
	50 000–100 000 as. Joensuu, Mikkelin, Salo	6Aika -strategia, Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelma (2014-2017), Hinku-kunta, Suomen kasvukäytävä -verkosto, Smart&Sustainable Saimaa -hanke, ”Älykkään ja vihreän kasvun kaupungit” -seutukaupunkihanke (2013), kaupungin strategia, elinkaarikortteli, teollisuusalueuudistus
	<50 000 as. Kerava, Kajaani	
B. Ei selkeää visiota, mutta omia hankkeita, suunnitelmia ja / tai useammassa mukana (tai oltu)	>100 000 as. Vantaa, Kuopio	6Aika -strategia, Smart Helsinki Region, Smart&Sustainable Saimaa, Suomen Kasvukäytävä, Smart City -yhteistyö (kv), Smart Technology Hub, IRIS Smart City -hanke, Älykäs asemansuhteet, oma kaupunkisovellus, älykäs asuinalue, hackathon -konseptikilpailu, Älykäs liikuntakunta -kokeilu (2020), Green Tech Valley, Den it-smarta kommunen -hanke, Innovaatioalusta -hanke, Smart City -raportti tai –suunnitelma, Hinku, INKA -ohjelma (2014-2017), Älykäs arki älykkäissä kaupungissa -selvitys (2014)
	50 000–100 000 as. Pori, Lappeenranta, Hämeenlinna, Vaasa, Seinäjoki, Rovaniemi	
	10 000–50 000 as. Hyvinkää, Rauma, Riihimäki, Varkaus, Hamina, Parainen, Loviisa, Lieksa	
C. Ei visiota tai omaa hanketta, mutta jossakin mukana (tai oltu)	>50 000–100 000 as. Kouvola, Porvoo	Smart Helsinki Region, Suomen kasvukäytävä, Smart&Sustainable Saimaa, Hinku, ”Älykkään ja vihreän kasvun kaupungit -hanke (2013)
	10 000–50 000 as. Lohja, Järvenpää, Nokia, Ylöjärvi, Savonlinna, Kaunasala, Raasepori, Imatra, Raahen, (Sastamala, Valkeakoski, Kemi, Kurikka, Pöytäkoski, Heinola, Pieksämäki, Forssa, Akkaa, Orimattila, Loimaa, Uusikaupunki, Ylivieska, Kauhajokki, Kankaanpää, Paimio, Kitee	
	<10 000 as. Orivesi, Laitila, Hanko, Haapajärvi, Harjavalta, Parkano, Viitasaari, Pyhäjärvi	

- Suomessa on vuonna 2024 yhteensä 309 kuntaa, joista 108 käyttää itsestään kaupunki -nimitystä ja 201 kuntaa kunta -nimitystä. Vuoden 2024 alussa ei tapahtunut yhtään kuntaliitosta (Kuntaliitto) > kaupungeista 53 keskikokoista ja 33 pikkukaupunkia
- Pohjoismaisittain keskikokoiseksi kaupungeiksi ymmärretään alle 50 000 asukkaan ja pieniksi alle 10 000 asukkaan kaupungit. Toisinaan pienin kokoluokka voi olla alle 5 000 asukkaan yhdyskunta, *very small town*. Keskikokoisten kaupunkien kategoriaa on taas voitu laajentaa 50 000–100 000 asukkaan isoihin keskikokoisiin kaupunkeihin, *big medium-sized towns* (Tantarimäki 2020)
- Älykkäälle pikkukaupungille löytyy tutkimuksesta kolme omaa käsitettä: älykäs maaseutukaupunki (*smart rural city*) on pikkukaupunki (1 000–15 000 asukasta) maan suurimpien keskusalueiden ulkopuolella; *small smart city* puolestaan hieman isompi pikkukaupunki (2 000–20 000) (Bilková ym. 2017), ja *smart town* -käsitteellä kuvataan kasvukeskusten välisten maaseutualueiden pikkukaupunkia.
 - Näistä erityisesti älykkään maaseutukaupunki soveltuu suomalaisen todellisuuden tarkasteluun
 - Älykäs maaseutukaupunki (1 000–15 000 asukasta) kokoluokkaan mahtui kaikista Suomen kaupungeista 47 kaupunkia (vuonna 2020; Tantarimäki 2020)

Pienen kaupungin rooli älykkään alueen rakentajana

...riippuu tietysti kaupungista itsestään, mutta varteenotettavia vaihtoehtoja on tarjolla ainakin kolme:

1. **älykäs kaupunki**, joka kehittää omaa älykäs kaupunki -konseptiaan sijaintinsa ja omien vahvuksiensa perusteella, soveltaen ja skaalaten hyviä malleja.
2. **älykkäästi sopeutuva kaupunki** vaihtoehdon, jossa se näkee muutostilanteen mahdollisuutena tavoitella kasvun, taantumisen ja elämänlaadun tasapainoa sekä näiden lisäksi vielä jotain uutta.
3. **älykäs maaseutukaupunki**, joka keskuskaupunki- ja maaseutualueiden jatkumossa ponnistaa kaupunki- ja maaseutumaisien elämänlaatuja ja elintapojen tasapainosta.

- **Smart means thinking beyond the village itself.** *Some initiatives are taking place at village level, but many involve the surrounding countryside, groups of villages, small towns and links to cities*
- **Smart means building new forms of cooperation and alliances:** *between farmers and other rural actors; between municipalities; the private sector and civil society; from the bottom-up and the top-down.*

Älykäs kunta, missä olet?

Olen rivien välissä. Kunnissa on älykästä kehittämis- ja kokeilutoimintaa, niitä on mukana älykästä kehittämistä edistävissä (tai edistäneissä) selvityksissä, ohjelmissa ja hankkeissa, samoin kuin vaikkapa kasvukäytävä- ja Hinku-kuntaverkostoissa

Kaikkea ei tarvitse nimetä ”älykkääksi”, tai pitää sellaisena, vaikka uutta teknologiaa ja ajattelutapaa kunnan toiminnoissa käytettäisiin tai suunnitelmissa esiintyisi; ts.voidaan tunnistaa ratkaisuja, jotka ovat liitettävissä niin smart city -konseptiin kuin muihin älykkään aluekehittämisen konsepteihin.

Selvää kuitenkin on, että

- *älykäs kunta (mart municipality)* ei ole yleinen käsite. Jos se mainitaankin, löytää itsensä helposti älykkäiden kaupunkien parista. Kuntia kaupungit toki ovat.
- käsite on käytössä ja keskusteluissa, joten siitä on perusteltua puhua ja sitä on perusteltua jopa tavoitella

Älykäs Pirkanmaa

“Smart specialisation as a tool for regional resilience”.

Nordregio Forumin keynote-puheen otsikkoon (Berkowitz, 2019)

Pirkanmaan älykkään erikoistumisen strategia

Pirkanmaa erottuu älykkäästi alueilla, jotka houkuttelevat osaajia ja rahoitusta ja joissa kannattaa rakentaa pitkäkestoisia kumppanuuksia.

Älykkään erikoistumisen sisältökärjet:

- **Vastuullisesti uudistuva teollisuus ja hallittu kestävyysmurros**
- **Älykkäät ja kestävät yhdyskunnat**
- **Hyvinvoinnin teknologiat ja palvelut**
- **Kulttuuri ja digitaalinen elämystalous**

Maakuntaohjelmaan on määritelty yhteisesti viisi kehittämistehtävää eli missiota, jotka asettavat suunnan, jota kohti Pirkanmaalla pyritään tulevien vuosien aikana:

- Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa
- Pirkanmaalla liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti
- Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy
- Pirkanmaalla asutaan ja liikutaan kestävästi
- Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä

Nostamme rohkeasti esiin omaleimaisuuttamme ja paikallisia erityisyyksiämme. Houkuttelemme kansainvälisiä osaajia ja pidämme heistä kiinni. Teemme laadukasta yhteistyötä osana kansainvälisiä verkostoja ja kehitämme näin myös omaa ajatteluamme. Näemme että kulttuurinen moninaisuus vahvistaa ja uudistaa Pirkanmaata.

<https://www.pirkanmaa.fi/pirkanmaan-liitto-rahoittajana/maakuntaohjelma/pirkanmaan-alykkaan-erikoistumisen-strategia/>

Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelman keskiössä on ihmislähtöisyys

Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelman keskiössä ovat ihmiset. Data ja tekoäly ovat välineitä, joiden avulla Tampereen kaupunki kehittää palvelujaan vastaamaan paremmin ihmisten todellisia tarpeita. Hyvinvointi lisääntyy, kun arjen sujuvuutta, ennakkointia ja toiminnan oikea-aikaisuutta vahvistetaan.

Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma pureutuu muun muassa kestävään kaupungistumiseen, koulutukseen, kansainvälistymiseen, yrityspalveluihin ja kävelijöiden turvallisuuteen keskustassa. Ohjelma keskittyy kaupunkistrategian painopisteisiin Rohkeasti uudistuva kaupunki ja Tulevaisuuden edelläkävijä, joita ohjelma toteuttaa digitaalisen murroksen kautta. Datan tehokkaampi hyödyntäminen ja yhdistely auttaa kaupunkia hoitamaan perustehtävänsä paremmin eli olemaan ihmisille ja yrityksille parempi elin- ja toimintaympäristö. Kehitysohjelman keskeisin näkökulma on ihmislähtöisyys.

Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelman ensimmäiset kohteet eli lippulaivat:

- Yrityspalvelut: hyödynnetään dataa, jotta kyetään näkemään erilaisten yritysten tilanteet ja räätälöimään kullekin soveltuvia palveluja. Tavoitteena on myös kyetä ennakoimaan datan perusteella tulevaisuuden kehityskaaria.
- Kansainvälinen Tampere: data ja tekoäly sujuvan ja ihmislähtöisen maahanmuuton ja kotoutumisen tukena.
- Koulupolut: eriarvoistumisen vähentäminen datan avulla varhaiskasvatuksesta alkaen ja työelämään siirtymiseen saakka. Tietojohtamista vahvistamalla voidaan kohdentaa palveluja paremmin.
- Kävelijöiden kaupunki: hyödynnetään SURE-hankkeessa toimivaksi todettuja konsepteja parantamaan kävelijöiden turvallisuuden tunnetta keskustassa. Käveleminen kaupungilla vapauttaa kokemaan kaupungin turvallisesti, sujuvasti ja inspiroivasti.
- Kestävän kaupungistumisen reseptejä: dataa ja tekoälyä hyödyntämällä rakennetaan ekologisesti kestävämpää kaupunkiympäristöä. Yhteistyössä Hiilineutraaleja tekoja -ohjelman ja Hiedanrannan kehitysohjelman kanssa.

Älykäs ihmisten Tampere

Etusivu Smart Tampereesta Kehitä Verkostoidu Tampere Smart City Week Materiaalit Ajankohtaista

LVIHESTI

Tampereen seudulla luodaan innovatiivisia, digitaalisia ja kestäviä älykkään kaupungin ratkaisuja yhdessä yritysten, tutkimuslaitosten, kuntien ja kaupunkilaisten kanssa.

Älykaupunkikehitys jatkuu kohti ihmisten Tamperetta. Smart Tampere -ohjelmakauden päätyttyä vuoden 2021 loppuun, uusi ohjelma on alkamassa kevään 2022 aikana.

- *Missä olisi heti laajemman yhdessä tekemisen paikka,*
- *mikä voisi yhdistää,*
- *minkä pitäisi yhdistää?*

Kiitos

